

Onderwerp Stand van zaken afval 2025
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	0	Ons kenmerk	105650-2025
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Wij hebben het doel afvalvrij te zijn in 2030. Wij werken hard aan dit doel door allerlei projecten en samenwerkingen. De aanpak zoals benoemd in de Routekaart Groningen Afvalvrij 2030 is hierin leidend. De aanpakken uit het initiatiefvoorstel 'Afvalpreventie: Voorkomen is beter dan genezen' zijn nog steeds een belangrijk onderdeel van onze aanpak voor afvalpreventie. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken van een aantal projecten.

Burgerberaad over de helft

Het burgerberaad over afval is momenteel in volle gang. Inmiddels hebben er vier bijeenkomsten plaatsgevonden. Tijdens de eerste bijeenkomst maakten deelnemers kennis met het onderwerp en met elkaar. De tweede bijeenkomst stond in het teken van excursies, zoals naar de Textielhub en Omrin. In de derde bijeenkomst gingen de deelnemers in gesprek met interne en externe experts om kennis te krijgen over bepaalde thema's. Op 19 mei vond de vierde bijeenkomst plaats, waarin deelnemers conceptadviezen maakten. Een ambtelijke werkgroep zal de adviezen toetsen tussen de vierde en de vijfde bijeenkomst.

Na elke bijeenkomst worden deelnemers en inwoners via gemeentelijke nieuwsbrieven en informatieve video's op de hoogte gehouden van het proces. De sfeer binnen het burgerberaad is goed, met grote mate van betrokkenheid en enthousiasme onder de deelnemers. Zij zijn zeer nieuwsgierig en gemotiveerd om nieuwe kennis op te doen en zich te verdiepen in het onderwerp.

Pilots vroeg zindelijk en wasbare luiers

In het initiatiefvoorstel 'Voorkomen is beter dan genezen' heeft u ons gevraagd te onderzoeken hoe we het gebruik van wegwerpluiers kunnen verminderen. We werken aan drie deelprojecten om babyluierafval te verminderen. Ook werken wij aan een systemische aanpak met relevante partijen om te werken aan duurzaam luiergebruik en

Volgvel 1

tijdige zindelijkheid. In de groep zitten: Kraamzorg het Groene Kruis, GGD, UMCG, Martini Ziekenhuis, Alfa College en meerdere kinderopvangorganisaties. Ook bespreken we de voortgang van de deelprojecten. Deze deelprojecten zijn:

- Tijdige zindelijkheid. Kinderen worden steeds later zindelijk. Door middel van de campagne 'Je bent niet zomaar zindelijk' vragen we aandacht voor de boodschap: begin op tijd met zindelijkheidstraining. We stellen informatie beschikbaar aan zorgprofessionals, ouders en opvoeders via zomaarzindelijk.nl. Dit doen we in samenwerking met Zomaar Zindelijk, GGD/Jeugdgezondheidszorg en SKSG. De campagne is gestart in april 2025. Ook zijn er e-learnings beschikbaar gesteld aan consultatiebureau medewerkers (artsen en verpleegkundigen), kinderdagverblijforganisaties en pedagogisch medewerkers in opleiding.
- Introduceren van wasbare luiers bij zorgprofessionals. We onderzoeken pilots bij kinderdagverblijven en ziekenhuizen. UMCG kraamafdeling, Martiniziekenhuis Neonatologie en Monkey Donkey Speelhuis hebben toegezegd mee te willen doen met de pilot. We zijn bezig met de voorbereidingen van dit deelproject.
- Lesprogramma opleiding pedagogische medewerkers. Samen met het Alfa College zetten we een lesprogramma op voor duurzaam en gezond luiergebruik. De docenten van de opleiding pedagogisch medewerker zullen dezelfde e-learnings volgen als de zorgprofessionals (consultatiebureau en kinderdagverblijven). Aan de hand van deze kennis zullen zij een lesprogramma ontwikkelen.

Campagne wasbare menstruatieproducten

Begin mei zijn we een informatieve campagne gestart over wasbare menstruatieproducten. De campagne richt zich op het geven van informatie en er werd een aantal gratis producten beschikbaar gesteld aan inwoners. De campagne vindt plaats op plekken waar de doelgroep zich bevindt, zowel digitaal (via social media) als fysiek (via posters). We richten ons voor nu op de doelgroep vrouwen tot 25 jaar. Er is een klankbordgroep georganiseerd met inwoners binnen deze doelgroep, deze waren enthousiast over de campagne.

Tot nu toe loopt de campagne goed. Binnen een week waren alle 500 beschikbare producten op. Ook is er landelijke aandacht voor dit project vanuit Zero Waste Nederland. Wij hebben extra budget beschikbaar gesteld voor een vervolg. Er worden 600 extra producten beschikbaar gesteld aan inwoners. 100 hiervan zijn gereserveerd voor Stadspashouders, die een code ontvangen via een nieuwsbrief. De 500 andere producten zullen door middel van loting verdeeld worden onder de geïnteresseerden. We maken de winnaars bekend tijdens Wereld Menstruatiedag op 28 mei. Wij besteden ook extra aandacht aan de informatie die onderdeel is van de campagne, zoals het interview met de expert en de ervaringen van inwoners met deze producten. Op deze manier bereiken we niet alleen de inwoners die een proefproduct ontvangen, maar juist ook anderen.

Succesvolle pilot textiellessen op scholen

In 2024 en begin 2025 hebben wij een pilot uitgevoerd met het geven van textiellessen op basisscholen. Het doel is om basisschoolleerlingen bewust te maken van de problemen in de textielindustrie, zoals vervuiling, uitputting van natuurlijke hulpbronnen en slechte arbeidsomstandigheden. Tegelijkertijd willen we hen

oplossingen bieden, zoals bewuster omgaan met het kopen van kleding en het hergebruiken, repareren of recyclen van oude kleding. Groningen Fair Fashion (GROFF) is ingehuurd om praktische (naai)lessen te geven. Zo leerden de leerlingen bijvoorbeeld hoe ze kleding konden repareren of vlaggetjes konden maken van afgedankt textiel. De Milieustewards gaven educatieve lessen over kleding. Drie scholen deden mee aan de pilot. We bereikten 36 groepen. Vanwege het grote succes worden de textiellessen vanaf nu een vast onderdeel van het lesaanbod van de Milieustewards. Dit lesaanbod van de Milieustewards is in 2024 gepromoot bij alle basisscholen in de gemeente. Zij doen aanvragen voor welke lessen zij graag op hun school willen, hierbij kunnen ze vanaf 2025 ook kiezen voor textiellessen. Zo blijven we kinderen inspireren en betrekken bij een duurzamere toekomst.

Vernieuwde website: Groningen Afvalvrij

Wij hebben onze website in het najaar van 2024 vernieuwd naar groningenafvalvrij.nl. De website is belangrijk voor onze communicatie over afval voorkomen en goed scheiden. We wilden de website aantrekkelijker en toegankelijker maken. De website voldoet nu aan de nieuwe eisen voor overheidswebsites. De website bestaat uit drie delen: wat doen wij, wat kun je zelf doen en inspiratie van inwoners die al stappen zetten. We laten hiermee zien dat we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor minder afval. De R-ladder van circulariteit vormt de basis voor de keuzes en handelingsperspectieven. We geven extra aandacht aan de repaircafés. Aan de website is een maandelijkse nieuwsbrief gekoppeld zodat we inwoners die mee willen doen regelmatig kunnen informeren en inspireren. Recent is aan de website het bredere waarom – waarom afvalvrij? – toegevoegd. Ook alle informatie over onze maandelijkse Afvalvrijdag is op de website te vinden.

Afvalpassen voor woningcorporaties

We willen beter samenwerken met woningcorporaties op het gebied van afval-gerelateerde zaken. We zien een schone leefomgeving als een gezamenlijk belang en willen partijen faciliteren die zich inzetten de leefomgeving schoon te houden. Hierom krijgen de buurtbeheerders van woningcorporaties huisvuilpassen. In januari 2025 zijn de eerste huisvuilpassen uitgedeeld. De buurtbeheerders kunnen afval opruimen rondom de gebouwen en dit kosteloos storten in ondergrondse containers. Verder versterken we de samenwerking met woningcorporaties door gezamenlijk te kijken hoe we vrijgekomen afval bij sloop, nieuwbouw en verbouw in zo goed mogelijke banen kunnen leiden. Door aan de voorkant samen te werken, hebben we de mogelijkheid ons meer te richten op hergebruik van nog goede spullen. Ook verwachten we dat deze samenwerking zorgt voor minder gedumpt afval en andere spullen.

Hergebruik van gereedschap

Gebruikt gereedschap kan vaak nog goed hergebruikt worden. Stichting Gered Gereedschap zet zich hiervoor in. Zij knappen oud gereedschap en naaimachines op en sturen het naar plekken in het buitenland. Soms leveren zij opgeknapt gereedschap en naaimachines aan lokale organisaties zoals COA, Mutual Aid fietsenproject en Doedertoe. Ook hebben wij een aantal repair cafés gekoppeld aan Gered Gereedschap, waardoor zij gerepareerde naaimachines kunnen gebruiken. Wij hebben inzamelbakken voor Gered Gereedschap geplaatst op de afvalbrengrstations aan de Electronstraat en aan de Duinkerkenstraat. Daarnaast zijn er nog tien inleverpunten in Groningen. Hierdoor belanden deze niet in het afval en kunnen deze worden

hergebruikt. Ook geven we via onze kanalen aandacht aan dit initiatief, zodat inwoners op de hoogte zijn van de mogelijkheid hun oude gereedschap een tweede leven te geven.

YOUNGSPACE: Europees project jongerenparticipatie & circulariteit

In maart is het Europese project YOUNGSPACE goedgekeurd. Dit project gaat over jongerenparticipatie en Circulaire Economie. Het duurt 4 jaar en is onderdeel van het Interreg Europe programma. Het doel is om jongeren te betrekken bij het ontwikkelen van beleid op het gebied van circulaire economie. Het project is een samenwerking tussen de directies Directie Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) en Stadsbeheer. Het project is in lijn met het nieuwe Jeugdbeleid en de participatieverordening. We werken binnen dit project samen met partners in Italië, Albanië, Zweden, Spanje, Roemenië en Frankrijk. We wisselen kennis en ervaringen uit met deze partners tijdens het project. De Textielhub zal in het project een belangrijke rol vervullen als YOUNGSPACE. Op deze plek worden bijeenkomsten georganiseerd waar jongeren en beleidsmakers met elkaar in gesprek gaan. Momenteel werken we aan de invulling van dit project.

Vertraging vergistingsinstallatie Omrin

Omrin is voornemens een GFT-vergistings- en composteringsinstallatie te bouwen op het voormalig ARCG-terrein aan de Duinkerkenstraat. De werkzaamheden voor de bouw van de nieuwe installatie lopen vertraging op. Dit komt door de uitspraak van de Raad van State over het intern salderen van stikstofrechten. Daarnaast speelt de netcongestie bij dit project ook een grote rol. Op dit moment is er nog geen zekerheid over de levering van stroom voor deze nieuwe installatie. Met de kennis van nu zullen de problemen de komende drie jaar niet worden opgelost. We houden contact met Omrin en houden de ontwikkelingen in de gaten.

Veranderingen in de afvalketen

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in de afvalketen die invloed hebben op ons doel om afvalvrij te zijn in 2030. In 2021, toen de Keuzenota en de Routekaart werden gemaakt, waren er volop ontwikkelingen die zich richtten op hoogwaardig hergebruik. Grote afvalbedrijven investeerden in nieuwe innovaties, nieuwe startups ontstonden en afvalverwerkende bedrijven zoals Omrin konden zelf bepalen waar hun gescheiden afval naartoe ging, voor verdere verwerking. Zo ontstonden mooie ketens gericht op circulaire toepassingen in de regio.

Door de invoering van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) hebben wij als gemeente minder invloed op de afvalketen. Deze regeling zorgt ervoor dat producenten financieel en organisatorisch verantwoordelijk worden voor het beheren van afvalstromen, die ontstaan door de producten die zij op de markt brengen. Gemeenten mochten eerder kiezen voor hun eigen manier van inzamelen en verwerken. Nu zijn dat producenten, die vertegenwoordigd zijn in producentenorganisaties. Als belangrijke partner zijn gemeenten in gesprek met deze organisaties. De gesprekken over bijvoorbeeld textiel en kunststoffen verlopen echter moeizaam en traag, waardoor proces en innovatie stil komen te liggen.

We zien dat innovatieve bedrijven failliet gaan en dat er weinig nieuwe ontstaan. Dit heeft negatieve gevolgen voor het verwerken van grote stromen zoals onze kunststoffen en textiel. We zien ook dat bedrijven zoals Omrin focus hebben op het

Volgvel 4

zoeken van nieuwe aandeelhouders. Daar zijn ze succesvol in. Dat heeft gevolgen voor hun nascheidingsprestaties. De verwachte toename in nascheidingspercentage blijft uit. Er moeten immers meer tonnen over de scheidingsbanden lopen waardoor de banden sneller gaan. Als laatste heeft het Rijk besloten dat de definities van scheiding en hergebruik moeten worden aangepast. Niet meer het scheidingspercentage is leidend maar het daadwerkelijk hergebruikspercentage. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met de soms hoge vervuilingsgraad van o.a. brongescheiden PMD. Wat de effecten van deze ontwikkelingen zullen zijn is nu nog niet bekend. Al deze ontwikkelingen leiden ertoe dat onze resultaten momenteel achterblijven en dat we in de toekomst op lagere scheidings- en hergebruikspercentages zullen uitkomen.

Wat het effect zal zijn op ons doel Groningen Afvalvrij 2030 is nu nog niet te zeggen. De ontwikkelingen zijn aanleiding om goed te kijken waar wij invloed op kunnen uitoefenen en waarop niet. Dit wordt verwerkt in de nieuwe routekaart.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.